

tam finis, aut utero sursum tracto protendis, uteri situm plurimum variabis. Si tamen ad aperto inter dissecandū peritonæo, uteri situm inquisueris, priusquam illum manu aut demissius, aut elatius moueas, conspiciere illum humilior multo quam elatior uesticæ consistat pars, collocatum, & nequaquam ad sacri ossis initium pertingere, itaq; positum, & ut mox dicā connexū, liberumq; ut sursum ac deorsum leui opera agi possit: quod in uiuentibus adhuc mulieribus indici-
fione ad uteri ceruicis os, fundi os in quibusdā mulieribus, præcipue autē ætate prouectioribus decidisse cernitur. subinde enim adeo deorsum procidit, ut uisum nō fugiat, ac mox in ceruicis ore reponatur. Alijs autem mulieribus altius reconditū prorsus latitat, quod suis "membranis uterus superius contineatur, illæq; non laxatæ hunc minus decubere sinant: secus quam in illis quæ sæpius pepererūt, quibusq; uteri ligamēta laxiora euasere. Cuiusmodi uerō hæc uteri sint ligamenta, dicam postea, nunc reliquū de uteri situ sermonem absolutorum. Anterior itaq; uteri pars, uti dicebam, uestica obteguitur: hic tamen "humilima omenti parte in illis interueniente, quibus id sursum uersus lienem non cōuolutum omnibus intestinis obducitur. Omenti enim moles longitudoq; tanta est, ut inter uterum uesticamq; facile implicari, atq; (quod Hippocrates de obesis dicebat mulieribus) uteri os ne apte cōcipiant, leuiter comprimere possit. Anteriori autem uteri ceruicis parti, uesticæ quoq; fundum illic ubi uteri ceruix fundo ipsius est contermina, incumbit. per reliquā enim sedem quasi ad pudendū usq; collum uesticæ (quod breuissimū est) ipsi duntaxat exporrigitur. Verum quia uteri ceruix uesticæ collum longitudine ac latitudine plurimum superat, tota ceruicis uteri pars, uestica, ipsiusq; collo non operata, eam peritonæi sedem contingit, quæ internā pubis ossium regionē succingit. Porro ceruicis fundiq; uteri latera, uasa quæ uterum adeunt, & "membranas illum proximis partibus necientes spectant. Atq; ita uterus ferē in nō prægnantibus habet. In utero autē gerentibus super "gracilia intestina sub omento & peritonæi anteriori parte ducitur, illa quoq; quum partui uicinior est, impēsiusq; turget, insigniter opplens. Vnde etiam "humilior fundi pars qua is in ceruicē definit, his etiam altius quam in nō prægnantibus ascendit, & uteri ceruix illis mulieribus sursum tracta, ac in longiudinem ducta, pressius quam cæteris arcatur. Quinetiam uterus his non ad amussim (ut alias) mediā, quod ad dextrū & sinistrū attinet, sedem occupat, sed quasi apice elatiori in "dextrū magis, aut sinistrū, quāuis interim modicē, uergit. Quod etsi plerunq; fetuū sexus ratione fiat, nō tamen perpetuū est. Nam mulieres dextram abdominis partem magis prominulam grauemq; habētes, scēminas peperisse cognoui: & etiā in sinistro latere facta tensione, masculos aliquādo progenitos. Cæterum "canini uteri, ut & caprini & "uaccini, situs, quemadmodum etiam conformatio à muliebris uteri situ plurimum uariat. illis nanq; animalibus ceruix uteri ad elatiorē usq; uesticæ sedem protēditur, & uniuersum uteri fundum etiam non prægnantibus elatius quam sacrum os locatur. Muliebris uteri formam uesticæ plerunq; "assimilamus, & potissimū prægnantium, quibus ad amussim propemodum uesticæ respondet: quippe illis uteri fundus, ut & uesticæ, amplius admodum magnusq; est: & ceruix, si hanc ad fundi contuleris amplitudinem, angusta. In nō prægnantibus autem ceruicis latitudinem fundi latitudo uix superat: & si ceruicem uel leuissimū conatu dilatare conaberis, iam eius latitudinem plurimum fundi latitudinem uincere spectabis, quū fundi substantia uterūq; protendenti haudquaquam sequax sit, ac proinde etiam iniqua uteri ad uesticam est comparatio. deinde uestica quod ad latitudinem attinet, exacte orbicularis est: uteri autem fundus non prægnantibus anteriori posterioriq; partibus (ut latior crassior ue euadat) comprimitur. Vescicæ etiam superior pars exacti globi instar paulo minus rotunda est, nam quā "urinarius meatus urinam ē fecu per umbilicum deducens ab ipsa pronascitur, uelut in acutum assurgit. Vterus autem "hic obtrusus est, & quartam circuli partem etiam nonnihil erectam, aut nouilunij imaginem refert, non aliter quam si superior fundi pars "utrinque obtusum cōstitueret angulum: ut & Arabes insinuarunt, quum formam uteri quadratam dixere. Ab huius enim partis superioris lateribus, uteri fundus sensim, sed modicē interim, arcior redditus, deorsum ad ipsius ceruicis originē fertur: ita tamen, ut totus uterus nō multo fiat prolixior quam latior, ceruice interim instar oblongi meatus longa & tereti. "Fundus uteri omni ex parte præterquam in lateribus, ubi uasorum membranarumq; sunt ap-
plantationes, externa superficie læui & æquali & ueluti madente linteo absterfa subrubicatq; constat. Ceruicis quoque exterior superficies in posteriori parte ab uteri fundo nonnihil ultra mediam ipsius longitudinem, & anteriori quoq; parte fundo propinquior, læuis & humecta, magis tamen quam fundi superficies candicans conspicitur: per reliquam uerō externā sedem propter aliarum partium adnexus aspera, eorum quæ inuicem adnascuntur modo existit. At
"interna fundi superficies non prægnantibus æqualis quoq; ac læuis, ut inanitarum uesticarum
cavitas

Vteri forma.

Vteri super-
ficies cuiusmo-
di.

Fundi uteri
sinus.

cavitas apparet. Sed harum sinus maioribus profundioribusq; rugis oppletur, illius autē plu-
ribus quidem, ac minus profundis, & uisum quodammodo propter continuitatē compressio-
nemq; fugientibus, non aliter quam si exactissimē læuis foret. Attamen præter uesticarum cau-
tatem humanus uterus, ut uirorū scortum, leuem & perquam modicē extuberantem futuram
seu tenuissimā lineā instar prominēs tuberculum exigit, secundū uniuersæ superficiei longitu-
dinem & anterior & posterior exporrectū, quasi quoddā sinistra à dextra superficiei intersti-
tium, aut notula quedam censenda esset. Superficies hæc fundi uteri sinus est semen genitale su-
scipiens, fetumq; cōtinens, quem nō imperitum uulgus modo, uerum & Anatomicorum sæx
non unum enumerāt, sed septenario numero eum complectētes, septem matricis cellulas recen-
sent: ac tres quidem in dextra uteri sedem ascus suscipiendis aptas enumerant, tres uerō in sini-
stra scēminis dicatas: septimā autē in uteri medio statuūt, illam hermaphroditis cōsecrantes.
Hæc memini me admodū puerum prima dialectices rudimentā addiscētē, in Alberti illius Ma-
gni indoctissimo, de uirorū mulierumq; secretis libro, ac in quodā Michaelē Scotō non minus
sectio nis eiusq; quam proficitur physiognomiæ indocto, quā barbaro legisse: & etiam apud
Iureconsultos eiusmodi loculos describi, cum alijs sapius, tum maxime ab utriusq; iuris cōsul-
tissimo literatissimoq; uiro GVILIELMO MARTINO STELLA cognato meo, ut
cæterarum disciplinarū, ita quoq; Naturę operum mire studioso didici, quando prolixē de foe-
tus formatione, ac quo potissimū tempore perfectus is dici mereatur, & diuini Hippocratis no-
stri suffragio partum septimestrem perfectum esse asserentis, colloqueremur. His accedit præ-
ter Nicolum Gentilem, & alios plerosq; eius cohortis homines, Mondinus, Alberti, & reuera
"illius meritis comes, quialijs ipsius de uteri formatione commentis, à placitis
scholasticorum theologorum (quibus frequentior de genitalibus & semine quam medicis di-
sputatio est, quosq; quum generationis organa in scholis ostendimus frequentissimos habemus
spectatores) declinare ueritus, septem sinibus uterum distinctū esse adiecit. Quos quibusdā
imaginaros fuisse, non fatuissimū est, nisi rursus septem illos sinus scrobes ue, seu fossulas decem
rugosos inflexus obtinere astrueret, ut scrobiculi septē, rugę uerō septuaginta essent. Atq; hinc
totidem fetus simul concipi posse pleriq; autumant: parū per louem in hor. inū, multo etiā mi-
nus in brutorū, quæ plures fetus plerunq; simul utero gerunt, dissectione uersati. Vnica enim
duntaxat in uteri fundo est cavitas, latior quidem & altior quam profundior, cuiusmodi etiam
uteri fundi formā esse retulimus. Cavitas hæc seu sinus, in humilima sede iuxta fundi foramen,
pro illius foraminis amplitudine angustior est, deinde secundū uteri formā sursum dilatatus,
in elatiori sua sede uelut in duos cessat angulos, ad elatioris uteri partis latera cōscendētes, quā
uelut duos obtusiores efformare docuimus "angulos. Media enim sedes elatioris sinus partis
non tam altē atq; latera ipsius cōscendunt, uteri substantia deorsum hic quasi septum aliquod, in
suam amplitudinē spectante. Hunc sinum in non prægnantibus talem semper adinueni, ut plu-
rimū uiscido quodā & subalbo mucō illitum, & læuem quidem, uti dicebā antea, & incon-
spicua propemodum futura, seu extuberantiori lineā interfectum. In angulis illis aut in supe-
rioribus ipsius apicibus rugosiores, ac omnino illi "cavitati similem deprehendi, in quam dese-
rentia semen uasa in uiris inferuntur. Nullus enim hic in inuolutario seminis fluxu, seu albis, ut
uocamus, menstruis non laborantibus, manifestus occurrit meatus: quemadmodū neq; in uiro
aliquis conspicitur, nisi ex "uase semen deferente stylum acutiorē secundū uasis insertionem ui-
intrudamus, atq; secus quam secundū naturam habet meatū dilatemus. etiam si uaccis interim
leui negotio stylus ex uteri amplitudine deferenti semen uasi indatur. Quinetiam non prægan-
tibus in sinum hunc nunquam arterias aut uenas prominere obseruauī, eorū capitulorū instar
extuberantes, ex quibus sanguis ē uenis ad anum pertinentibus in hæmorrhoidum uitio efflu-
xurus est. Nec sinus quoq; aliquos in nō prægnantis uteri sinu intuitus sum, illis similes quos
in sepiarum & loliginum & loliorum promulcidibus cernimus: qui eiusmodi sinus sunt, ac si
ceræ medias pilas impressiles, uti caprarum & uacarum Galeni ostendunt uteri, quemadmo-
dum in Capite quod priuatim acerbulis dedicabitur, diffusus ostendā. Ad hæc, uenam aut ar-
teriam quoq; non extuberantem, sed nullo penitus pacto uisui sese offerentem in hoc, ut neq; in
"uentriculi aut intestinorū cavitates terminare, in non prægnantium mulierum uteris cōspexi:
imò fundi sinus cōtinuo colore inter rubrum ac pallidum medio perfusus spectatur. Hæc qui-
dem interne fundi superficiei sinus ue, cuius tractatio ad uteri formā spectat, est descriptio. In-
terna autē ceruicis uteri superficies magna ex parte uaria est, quū cōiuet enim, neq; alias disten-
ditur, undecunq; rugosa implicatq; est, ac in se cōcidit: si uerō admodū distēditur, exactē læuis
& lubrica secundū uniuersam ipsius longitudinē, præterquam ad eam partem, qua in puden-
dum terminatur, apparere potest. Hic nanq; perpetuō præter laxos implexus "cuticulares illas
y 2 carum

Interna cerui-
cis superficies
cuiusmodi